

ЕРИК СИМОН

ЧЕРНОТО ОГЛЕДАЛО

Превод от немски: Дорина Йосифова, 1986

chitanka.info

Всичко, граничецо с това нещо, се сгромоляса според законите на природата, за да се превърне мигновено в също такава „нищо“, тоест да се заличи завинаги.

Густав Майринк,
„Черното кълбо“

Възникнала като мит или слух из милионните, десетомилионните и милиардните градове-държави, на Земята се разнесе вестта, че на планетата Рид, която обикаля около звездата Епсилон Инди, е било направено почти невероятно изобретение.

След като няколко десетилетия преди това космически кораб на риданците бе посетил Земята, между двете планети бе осъществена радиовръзка. Поради огромното разстояние — дванадесет светлинни години — това, естествено, не бе диалог, а по-скоро два успоредно протичащи монолога, тъй като отговорът на всеки въпрос би могъл да се получи най-рано след двадесет и четири години.

А и непрекъснато се появяваха неясноти при превода на посланията. В някои области научните познания се различаваха съществено.

По тази причина Земята научи със закъснение от четиринадесет години за изстрелването на втория ридански космически кораб и за изобретението на борда му, което риданците искали да подарят на човечеството. Твърдеше се, че било някакъв евтин метод за превръщането на едни химически елементи в други, едва ли не някакъв неизчерпаем източник на енергия, истинско перпетуум мобиле.

Но не се знаеше точно какъв е този метод, тъй като радиограмата беше доста неясна, от което други пък направиха извода, че тази работа ще да е по-скоро свързана с математиката, тоест може би съвсем не толкова важна. В съобщението се споменаваха за някаква едностранна повърхност, вероятно лист на Мьобиус, а също и за нещо като огледало.

Така че всеки можеше да очаква каквото си ще, всички бяха предварително задоволени, дори няколко средноевропейски писатели. Те бяха на мнение, че това не може да бъде нещо разумно, заявяваха го и дори се радваха, че впоследствие отново щяха да се окажат прави.

Междувременно корабът на риданците се приближаваше към Слънчевата система. Летеше много по-бързо от първия, който все още не се беше върнал. Вторият кораб се движеше почти със скоростта на светлината и пристигна на Земята няколко години след радиопосланието.

Веднага си спомниха за обещаното изобретение, което според съобщението би могло да разреши някои от най-наболелите проблеми на земната цивилизация. Именно заради тези проблеми човечеството междувременно бе забравило за риданците и за техния многообещаващ подарък, но сега си спомни отново всичко и очакваше чуждите космонавти така, както се чака Дядо Мраз, още повече че сега наистина можеше да се вярва в съществуването му.

Кацането се осъществи в предвидената област в края на Голямото северноафриканско сметище — Сахара.

В кораба имаше само двама риданци. Земният поздравителен комитет ги приветствува сърдечно, подчерта нерушимата дружба и се осведоми — между другото, за да не излезе неучтиво — за обещания подарък.

Риданците благодариха за ненарушената дружба, както преведе тяхната машина, и обясниха, че смятат в най-скоро време да представят изобретението на обществеността.

Демонстрацията се състоя в Цинвалд, където бе създаден Централният институт за извън-, над- и подземни общности и който бе наречен така само заради профилактичната изчерпателност, тъй като всъщност се занимаваше изключително със себе си и с риданците, които навремето бяха кацнали наблизко. Появата на двамата посетители в голямата зала на института бе предадена от всички телевизионни станции по света по първа програма, която по принцип беше запазена за излъчването на спортни предавания, архивни филми и така наречените пъстри забавни вечери.

В средата, на подиум, стояха двамата извънземни гости — пилотът на кораба, възрастен мъж с едра набита фигура, и все още младият изобретател, който бе дошъл, за да представи лично

откритието си и в чиито тъмновиолетови очи всеки, който се интересуваше от подобни дреболии, можеше да разпознае потомъка на риданските обитатели на високопланинските острови, но, естествено, никой не се интересуваше от това.

Окачен на жици, от тавана на залата на височина един човешки бой висеше голям кръгъл диск като гонг в източен храм, обхванат от дебел метален пръстен посредством винтове. Повърхността в този пръстен пробляскваше меко. Защитно покривало на истинското изобретение, както преведе машината.

В присъщия за конференциите приглушен шум изобретателят съобщи, че първо ще представи едната страна на своето откритие — абсолютното огледало.

В това време другият разхлаби винтовете по краищата на диска и сне проблясващата обвивка. Зад нея се разкри друга повърхност, която приличаше на огледало, на ярко блестящо, кристално чисто голямо кръгло огледало, което се полюляваше леко.

— Огледалото — обяви изобретателят. — Идеалното огледало.

— Огледало — жужеше публиката в залата. — Е, добре, идеално, но за какво ни е то? Толкова шум за едно огледало, не може да бъде! По домовете повечето телевизионни зрители превключиха на втора програма.

Риданският учен обясняваше в това време какво представлява огледалото, а пилотът го демонстрираше. Идеалната огледална повърхност отразяваше абсолютно всичко — светлина, ултрачервени и рентгенови лъчи, радиовълни, елементарни частици, всичко, при това без самата тя да реагира ни най-малко на отразеното от нея. Когато я докосваха — по-смелите зрители можеха да се качат на подиума и да се убедят сами, — не усещаха нито топлина, нито студ. Насочеха ли към повърхността ѝ пламъка на горелка, лазерни лъчи или течен въздух с температура минус двеста градуса по Целзий, тя пак оставаше непроменена и хладна при опипване и имаше вид на блестящо, кристално чисто огледало.

Освен това беше абсолютно твърда и здрава: дори най-твърдите материали, най-разяждащите киселини и луги, най-тежките преси не оставяха никаква следа върху нея.

Каквото и да насочваха срещу повърхността — светлина, топлина, стоманена топка или тухла, тя отразяваше всичко.

Публиката беше очарована.

— Но това наистина е велико изобретение — твърдяха вече всички, които разбираха нещо от тези работи, а и другите, за всеки случай.

— Това е само началото — обясняваха риданците.

Отново закрепиха с винтове покритието на огледалото и по даден от тях знак то бе обърнато на жиците, на които висеше. На другата страна също блестеше защитена обвивка, но за разлика от нея тази бе закрепена към масивната рамка с много повече винтове.

Риданците поискаха да бъдат опразнени първите редове в залата, за всеки случай, както обясниха. След това започнаха да отвинтват втората обвивка. Тя беше по-дебела и по-тежка от първата. Двамата извънземни пришълци трябваше да я подхванат и да я свалят с общи усилия. Под нея бе скрита втора, прозрачна плоча, закрепена също на рамката. Но зад нея... Зад нея бе черно — по-черно от черно, безкрайно черно и студено.

Зрителите изтръпнаха. Не можеха да усетят студа, но въпреки това от черната повърхност се излъчваше някакво предчувствие, предчувствие за студ отвъд всеки осезаем студ.

Риданският учен посочи със спокоен и скромен жест рамката, която висеше от тавана, после черната дупка и каза:

— Това е едностранна повърхност. Едната страна — идеалното огледало. Друга страна няма.

След това продължиха с експериментите.

Пилотът на риданския космически кораб взимаше най-различни предмети, предварително поставени на масата, и ги хвърляше през малък отвор в стъклената защитна плоча към черната повърхност. Те изчезваха безследно.

След това демонстрира същото с предмети, подавани му за целта от публиката. Всички пропадаха в черната празнота и... изчезваха. Черната дупка поглъщаше без всякаква съпротива дори вестници.

Глъчка в залата, учудване, въпроси.

— Наистина идеално нищо — възкликна завистливо един представител на телевизията.

— Не е просто някакво „нищо“ — поправи го изобретателят, — а е наистина „НИЩО“. Не е нищо, не е и идеално, просто нищо не е.

— То не е и съвсем нищо — добави пилотът. — То е другата страна на нещо, което има само една страна.

— Реализирана абстракция, поради което не съществува в реалността.

— Граница, която не е граница, защото не огражда нищо.

— Математическа повърхност с идеална пропускателна способност, която не пропуска нищо, защото каквото премине, престава да съществува.

— А нищото не може да премине.

— Не може.

— Не може.

Така говореха двамата риданци и като че ли говореха на себе си. Публиката не разбираше нищо или поне онова, за което ставаше дума. А може би причината се криеше в превеждащата машина.

Бяха направени още много подобни експерименти. Черната дупка поглъщаше абсолютно всичко — светлина, ултрачервени и рентгенови лъчи, радиовълни, елементарни частици, всичко, при това без самата тя да реагира ни най-малко на погълнатото от нея.

Дървена показалка, вкарвана постепенно в повърхността, ставаше невидима, а когато я изтегляха, липсваше онази част, която е била в мрака.

Нищото излъчваше вцепеняващ студ. Когато изобретателят доближи до повърхността чаша вода, тя замръзна веднага.

Каквото и да насочваха срещу повърхността — светлина, топлина, предмети, — тя го поглъщаше напълно.

Риданците не бяха склонни да дават обяснения как и от какво всъщност били причинени тези явления.

— След време, по-късно — казваше спокойният глас на машината.

След два дни се проведе още една демонстрация на изобретението, този път не за широката публика, а пред група земни учени.

Накрая риданците обясниха принципа на квазистабилните особености в пространства с нецелочислени измерения, въз основа на които функционира едностранната огледална повърхност, и по-подробно — отрицателните измерения, които всъщност въобще не са отрицателни, а само така се наричат, защото при тях съществуват само отрицателни разстояния.

Математиците и физиците разбраха само малка част от формулите, но си дадоха вид, че са разбрали повечето. Двата присъстващи философи обясниха, че всичко им било ясно, но изказаха известни принципни съмнения.

Техниците пък бяха слушали само обясненията на двамата гости за начина на производство на едно такова черно огледало. Това им беше по-понятно от теорията. В края на краищата инженерите схванаха как трябва да се направи, а сега поискаха да разберат за какво ще служи.

Пилотът се усмихна. Били в състояние да изминат разстоянието до Земята толкова бързо, обясни той, защото корабът им бил снабден с две такива огледала. Едното, черното, без покривало — насочено с липсващата си страна напред — пред носа на кораба, а другото — зад кърмата, обърнато с рефлектиращата си страна назад, като черният му отвор е към кораба, херметически затворен.

— Огледало за фотонен двигател? Но да, нали е идеално огледало — не може да се топи! — възкликнаха възбудено учените и инженерите.

Пилотът обясни, че всъщност не бил нужен и двигател. Във вакуума също имало винаги отделни молекули, елементарни частици, квантове енергия, които се удряли в задното огледало и придавали импулс на кораба; докато отпред просто всичко се поглъщало от черната повърхност, тоест нямало никаква съпротива.

С допълнителен фотонен реактор би могло да се напредва още по-бързо. Но не било задължително.

Тогава в залата стана тихо, толкова тихо, че се чуваше как двамата философи прелистват усърдно справочниците.

Накрая един побелял професор по физика възкликна беззвучно:

— Та това действително е... перпетуум мобиле!

— Правилно! — извика професорът по физика. — Кръгов процес на Карно с коефициент на полезно действие 100%. Теоретично цялата

топлинна енергия се превръща в механична.

— А на практика това почти означава, че не си заслужава да говорим за загубите — каза един от инженерите. — Перпетуум мобиле от втори род.

— Не, по-скоро от минус първи род, тъй като една част от енергията изчезва в нищото — възрази друг.

— Става и за домашно ползване — обади се трети, — ако едно малко огледало се прикрепя към газова турбина, а тя се задвижи с обикновен въздух, който нахлува във вакуума под собственото си налягане?

— Не е за препоръчване. Запасите от въздух на дадена планета са големи, но не и неограничени. — Думите на риданеца потънаха в общата глъчка...

— Да, така е — потвърди риданският учен.

В залата настъпи суматоха. Техниците започнаха да изчисляват коефициента на полезно действие и предполагаемите разходи. Физиците спореха що за ПМ би могло да е това пред тях — от първи, втори или трети род. Математиците отново извадиха записките си с теоретичните постановки, запушиха си ушите и се задълбочиха във формулите.

Един философ напусна залата, протестирайки, а друг бе заспал.

— Отворената празнолипсваща страна — така преведе машината — може да се използва и като термодинамично перпетуум мобиле — отбеляза риданският изобретател. — Температурата и винаги е абсолютна нула.

— Идеалният мотор! — ликуваха. — Най-после ще се сложи край на замърсяването на въздуха! И не струва почти нищо! Сега просто можем да хвърляме всички отпадъци в черната дупка и — баста! А нови суровини ще си донесем с новите космически кораби от новите планети! Дори по-добри! И повече, много повече!

Никой не обръщаше внимание на риданците. Техниците и инженерите първи изскочиха от залата, за да започнат веднага строежа на новата могъща машина. Последваха ги учените, задълбочени в мислите си или в разгорещени спорове. Последен се събуди философът и тръгна да търси колегата си.

Риданците останаха сами.

Закрепиха внимателно защитните покривала от двете страни на огледалото и затегнаха всички винтове.

— Тревожа се — призна ученият, представящ риданските обитатели на високопланинските острови. — Биха могли по невнимание да злоупотребят с огледалото, да изхвърлят вътре нещо ценно.

— Ти се тревожиш — отвърна пилотът, — а аз пък се упреквам. Те ще изхвърлят в пустотата на черната половина цялата Вселена, родена от първичното яйце, удържана от гравитацията и разпръсквана от импулсите на разширението. Проклеха ни, задето слязохме на Земята, братко!

— И какво от това? — измърмори изобретателят. — Все някога всички ние ще попаднем в отрицателните измерения на континуума.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.